

Kommittédirektiv

Det civila försvarets användning av drönare och skydd mot hotande drönare

Beslut vid regeringssammanträde den 11 juni 2026.

Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera och lämna förslag om relevanta civila myndigheters och andra aktörers användning av drönare och om skyddet inom det civila försvaret mot hotande drönare. Syftet med utredningen är att dess förslag ska kunna leda fram till en säker, ändamålsenlig och effektiv användning av drönare i samhällsviktiga verksamheter och ett robust skydd mot sådana drönare som kan utgöra hot mot samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter, såväl i fredstid som under höjd beredskap och ytterst krig.

Utredaren ska bl.a.

- bedöma vilka offentliga och enskilda verksamheter inom det civila försvaret som bör omfattas av förslagen som ska tas fram enligt dessa direktiv,
- utifrån sin kartläggning och analys lämna förslag som möjliggör för civila aktörer att använda flygande drönare i sina samhällsviktiga verksamheter på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt,

- utifrån sin kartläggning och analys föreslå vilka civila aktörer som bör ha befogenhet att på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt kunna använda teknik för detektion av flygande drönare samt elektroniska, kinetiska och andra medel mot flygande drönare som kan utgöra hot mot samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 8 oktober 2027.

Civila aktörers behov på drönarområdet behöver utredas

Hotbilden mot Sverige är bred och inkluderar förutom konventionella militära angrepp även cyberangrepp, sabotage, informationspåverkan, terrorism och ekonomiska påtryckningar. Sverige och våra allierade utsätts i allt högre grad för hot och hybridangrepp från statliga aktörer, under tröskeln för väpnat angrepp. Det rådande allvarliga säkerhetspolitiska läget medför att totalförsvaret behöver kunna möta flera hot samtidigt i hela hotskalan, det vill säga såväl i fredstid som under höjd beredskap och ytterst krig, i syfte att säkerställa upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner.

Den omfattande användningen av drönare under kriget i Ukraina och incidenterna med drönare i Europa har tydliggjort både möjligheter och sårbarheter kopplade till sådan användning. Inom det civila försvaret finns ett växande behov av att förstärka och utveckla förmågan att använda drönare i den egna verksamheten, samtidigt som skyddet mot drönare behöver förstärkas och utvecklas. Behovet av att kunna använda drönare finns redan i fredstid och behöver snabbt kunna skalas upp inför och under höjd beredskap. Relevanta myndigheter och andra aktörer inom det civila försvaret behöver inom sina ansvarsområden kunna upprätthålla och skydda samhällsviktiga verksamheter i hela hotskalan. Det finns därför ett stort behov av att kartlägga och analysera vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa det civila försvarets förmåga att kunna använda sig av drönare i sina verksamheter och skydda sig mot hot från drönare i syfte att kunna upprätthålla samhällsviktiga verksamheter.

Vad är drönare?

Med en drönare avses vanligtvis ett obemannat luftfartyg som styrs på distans eller flyger autonomt med hjälp av sensorer och programvara (unmanned aerial vehicle, UAV). Obemannade farkoster används även på

och under vatten (unmanned surface vehicles, USV, unmanned underwater vehicles, UUV) samt på marken (unmanned ground vehicles, UGV).

Drönare används inom många områden, både civilt och militärt. Civila drönare används vid utförandet av allt från kommersiella tjänster såsom leveranser, kartläggning och inspektioner till genomförandet av offentliga uppgifter såsom räddningstjänst och sjukvård, men också för att säkerställa upprätthållandet av samhällsviktiga verksamheter genom exempelvis bevakning och övervakning. Drönare har också stor betydelse för Sveriges försvar och säkerhet, exempelvis för spaning och gränsövervakning, men även som ammunitionsbärare vid militära insatser.

Det finns även system som består av teknik som gör det möjligt att upptäcka, spåra, identifiera och neutralisera obehöriga drönare i luftrummet (counter-unmanned aerial system, C-UAS).

Det civila försvarets förmåga inom drönarområdet behöver säkerställas

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 anges att det civila försvaret, som är en del av Sveriges totalförsvaret, bland annat ska värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarmaktens förmåga under höjd beredskap och ytterst krig (prop. 2024/25:34 s. 62). Statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och andra aktörer har viktiga roller för att målen inom det civila försvaret ska kunna uppnås. I propositionen anges även att regeringen avser att stärka förmågan att identifiera, hantera och bemöta hybridhot och angrepp. Arbetet med att minska sårbarheter och stärka motståndskraften är en viktig del i det avseendet (prop. 2024/25:34 s. 18).

Det allvarliga säkerhetspolitiska läget har bland annat inneburit att hybridangrepp har riktats mot samhällsviktiga verksamheter i fredstid. Hybridangrepp utförs lågintensivt i fredstid, och är något som civila och militära aktörer måste kunna hantera. Det kan inte uteslutas att hybridangrepp med drönare kan vara en del av krigsförberedelser. Det behöver därför redan i fredstid finnas förutsättningar för en säker, ändamålsenlig och effektiv användning av drönare inom det civila försvaret och ett robust skydd mot drönare som kan utgöra hot.

Utredarens överväganden och förslag ska i första hand avse flygande drönare. Förslag om andra typer av drönare bör endast lämnas om det är

angeläget för en ändamålsenlig reglering. Denna inriktning tydliggörs i uppdragsbeskrivningarna.

Svensk och internationell rättslig reglering med relevans för utredningen

Den civila luftfarten regleras internationellt genom Chicagokonventionen (konventionen om internationell civil luftfart). Även drönare omfattas av regleringen. Inom EU tillämpas regelverk som i de flesta fall bygger på internationella överenskommelser inom Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO). Denna organisation tar fram internationella standarder och rekommendationer på det aktuella området.

EU reglerar civil luftfart, inklusive drönartrafik, inom unionen. Det finns en rad rättsakter som reglerar olika aspekter av den civila luftfarten. 2018 beslutades om grundläggande ramar för konstruktion, produktion och användningen av civila drönare i EU:s nya grundförordning för den civila luftfarten.¹ Genom drönarförordningen (Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/947 av den 24 maj 2019 om regler och förfaranden för drift av obemannade luftfartyg) och U-space-förordningen (Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/664 av den 22 april 2021 om ett regelverk för U-space) har mer detaljerade EU-regler kommit på plats och regelverket är under fortsatt utveckling. Luftfartslagen (2010:500) innehåller bestämmelser som kompletterar EU:s gemensamma bestämmelser.

Regeringen har utsett Transportstyrelsen som behörig myndighet för drönarförordningen och U-spaceförordningen. Transportstyrelsen är ansvarig myndighet i Sverige för frågor som rör regelutveckling, tillsyn och tillstånd kopplat till dessa förordningar. Myndigheten får också besluta om så kallade restriktionsområden och geografiska UAS-zoner.

Luftfartsverket ska tillhandahålla information och tjänster som stödjer obemannad luftfart och vara exklusiv leverantör av gemensamma informationstjänster (CISP) i alla U-space-luftrum i Sverige, se 2 § förordningen (2010:184) med instruktion för Luftfartsverket.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 av den 4 juli 2018 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91

Användning av radiospektrum, vilket är en förutsättning för användning av och kommunikation med drönare, regleras bl.a. i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Post- och telestyrelsen är regleringsmyndighet respektive tillsynsmyndighet enligt lagen.

Lagen (2016:319) om skydd för geografisk information innehåller bestämmelser om tillstånd för bl.a. fotografering och liknande registrering från luftfartyg samt för spridning av flygbilder och liknande registreringar. Lantmäteriet hanterar ansökningar om spridningstillstånd enligt lagen. Trafikverket, Försvarmakten, Myndigheten för civilt försvar, Polismyndigheten och Verket för innovationssystem är ytterligare exempel på myndigheter som är berörda av användning och utveckling av drönare.

Drönare är inte sällan försedda med utrustning för upptagning av ljud och bild. Användandet av sådan teknik kan medföra behandling av personuppgifter. Reglerna i EU:s dataskyddsförordning² och i kamerabevakningslagen (2018:1200) kan därmed aktualiseras.

Uppdraget att avgränsa vilka verksamheter inom det civila försvaret som bör omfattas av förslagen om användning av och skydd mot drönare

En samhällsviktig verksamhet är en tjänst, infrastruktur eller verksamhet som har stor betydelse för samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet. Exempel på sådana verksamheter är energi- och vattenförsörjning, hälso- och sjukvård, elektroniska kommunikationer samt transporter. Sådana verksamheter måste kunna upprätthållas även vid fredstida krissituationer och under höjd beredskap och ytterst krig. Det finns en allmän definition av begreppet samhällsviktig verksamhet i 6 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Dessutom har Myndigheten för civilt försvar i föreskrifter om vilka samhällsviktiga verksamheter som omfattas av lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar (MSBFS 2024:9) meddelat vad som ska avses med det begreppet.

Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävandet av rådets direktiv 2008/114/EG (CER-direktivet) ställer krav på att så kallade kritiska entiteter ska vidta åtgärder för ökad motståndskraft i syfte att säkerställa

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG

tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster som omfattas av direktivets bilaga. Med samhällsviktig tjänst avses enligt artikel 2.5 i CER-direktivet en tjänst som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet eller miljön. Det pågår för närvarande ett arbete med att införliva direktivet i svensk rätt.

Eftersom definitionerna av begreppen samhällsviktig verksamhet och samhällsviktig tjänst är allmänt utformade finns det ett påtagligt behov av att precisera vilka aktörer och verksamheter inom det civila försvaret som bör omfattas av de förslag som ska lämnas enligt dessa direktiv.

Relevanta enskilda och offentliga juridiska personer inom det civila försvaret som bedriver samhällsviktiga verksamheter är exempelvis företag inom försvarsindustri, telekommunikation, energi, transport, bevakning och kärnteknik, samt leverantörer till offentlig sektor som hanterar säkerhetsskyddsklassificerad information. Exempel på relevanta civila myndigheter som har sådan verksamhet är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kustbevakningen, Affärsverket svenska kraftnät och Post- och telestyrelsen. Dessutom bedriver kommuner och regioner samhällsviktiga verksamheter i stor omfattning och har viktiga uppgifter inom det civila försvaret, till exempel inom hälso- och sjukvård, räddningstjänst samt vatten- och energiförsörjning.

Utredaren ska därför

- bedöma vilka offentliga och enskilda verksamheter inom det civila försvaret som bör omfattas av förslagen som ska tas fram enligt dessa direktiv,
- vid bedömningen inrikta sina överväganden på skyddsvärda verksamheter som är av stor betydelse för exempelvis energiförsörjning, elektroniska kommunikationer, transporter, allmän ordning och säkerhet samt hälso- och sjukvård,
- vid sina överväganden om vilka verksamheter som är relevanta, utgå från förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, och
- ta ställning till om det utifrån andra utgångspunkter finns andra verksamheter inom det civila försvaret som bör omfattas av de förslag som ska tas fram enligt dessa direktiv.

Uppdraget att analysera civila aktörers användning av drönare i sina samhällsviktiga verksamheter

Den snabba teknikutvecklingen har breddat drönarnas användningsområden och mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget har användningen av drönare i samhällsviktiga verksamheter ökat snabbt. Transportstyrelsen har i rapporten En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige (TSG 2023–5511) framhållit att regleringen och processerna för användning av drönare inte har anpassats till det rådande läget och kan ses som både fragmenterade och otydliga. Den utökade användningen av drönare har också inneburit att antalet användare ökat markant, vilket i sin tur ställer högre krav på handläggning av tillståndsansökningar. Bland annat Kustbevakningen har beskrivit denna utveckling som en utmaning. Tydliga regelverk och effektiva tillståndsprocesser är avgörande för att undvika att utvecklingen bromsas på olika områden och riskera att hämma förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter i hela hotskalan.

Drönartekniken utvecklas snabbt och har blivit en kritisk komponent för både civila och militära aktörer. Utvecklingen omfattar både teknik och taktik och innebär nya hot och krav på snabb anpassningsförmåga. För att möta utvecklingen krävs ett nära samarbete mellan den offentliga och privata sektorn, samt mellan civila och militära aktörer. Efterfrågan på materiel och tjänster som är viktiga på drönarområdet för både civilt och militärt försvar skapar behov av utveckling av teknik med dubbla användningsområden. Den snabba teknikutvecklingen och nödvändigheten av sekretess på området har gjort det svårt att tillämpa rådande upphandlingsmodell när det gäller upphandling av bland annat hårdvara för UAS och C-UAS. För att hålla jämna steg med teknikutvecklingen krävs smidiga upphandlingsformer, innovationssatsningar, effektiva tillståndsprocesser och en ändamålsenlig rättslig reglering.

Det behöver därför utredas vilka åtgärder som bör vidtas för att förstärka och utveckla relevanta civila aktörers möjligheter att använda drönare i syfte att kunna bedriva sina samhällsviktiga verksamheter på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt. Vidare behöver det utredas hur dessa aktörer kan utveckla och anskaffa drönarteknik.

Utredaren ska därför

- kartlägga i vilken utsträckning som relevanta myndigheter och andra aktörer inom det civila försvaret (civila aktörer) har behov av att använda flygande drönare i sina samhällsviktiga verksamheter,
- analysera i vilken utsträckning det inom ramen för befintlig nationell och internationell rättslig reglering, inklusive EU-rätten, är möjligt för civila aktörer att använda flygande drönare i sina samhällsviktiga verksamheter,
- utifrån sin kartläggning och analys lämna förslag som möjliggör för civila aktörer att använda flygande drönare i sina samhällsviktiga verksamheter på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt,
- analysera och ta ställning till om det med anledning av förslag som ska lämnas om flygande drönare är angeläget för en ändamålsenlig reglering att lämna förslag som även omfattar drönare som används på och under vatten och på marken, och vid behov lämna sådana förslag,
- analysera och föreslå hur tillståndsprocesser för civila aktörers drönanvändning kan effektiviseras,
- kartlägga och analysera nuvarande strukturer för samarbete på drönanområdet mellan offentliga aktörer och näringslivet respektive mellan civila och militära verksamheter,
- föreslå hur samordningen mellan civila myndigheter kan utformas när det gäller att stärka och utveckla förmågan till användning av drönare,
- föreslå förvaltningsgemensamma lösningar och åtgärder som kan främja samverkan mellan civila myndigheter när det gäller att stärka och utveckla förmågan till användning av drönare,
- övergripande bedöma i vilken utsträckning offentliga verksamheter kan effektiviseras genom en drönanvändning,
- föreslå åtgärder för att effektivisera och utveckla samrådsformer för upphandling av drönare och drönarteknik samt samrådsformer för att utveckla teknik och tjänster för både civil och militär användning,
- vid utformning av sina förslag beakta tillämplig folkrätt, inklusive folkrättens regler under väpnad konflikt, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att föreslå åtgärder för ett robust skydd mot hot från drönare

Skydd mot drönare som kan utgöra hot ställer höga krav på det civila försvaret

Utvecklingen mot en ökad drönarverksamhet i Sverige och Europa innebär i många avseenden ökade användningsområden för drönare. Samtidigt kan drönare och andra obemannade farkoster även användas för att bland annat genomföra sabotage, underrättelseinhämtning och kartläggning, vid terroristbrott eller i andra verksamheter med ett antagonistiskt syfte. Utvecklingen av drönare mot allt fler funktioner, längre räckvidder och starkare uthållighet i luften är ur denna synvinkel problematisk, eftersom den dels innebär fler möjligheter för potentiella skadeverkare, dels försvårar för ingripande myndigheter att upprätthålla ett skydd och identifiera ansvariga operatörer (jfr prop. 2018/19:127 s. 46).

Den nya tidens hot och krigen i Ukraina och Iran med en omfattande användning av drönare visar tydligt att det finns ett stort behov av nya typer av luftförsvaret och ett luftförsvaret som är mera omfattande än idag. Den senaste tiden har det inträffat flera incidenter med drönare i västra Europa. Försvarsmakten har det huvudsakliga ansvaret att försvara Sverige mot hot från luften och har därför förmåga att aktivt kunna bekämpa drönare med avancerade vapensystem. I Polismyndighetens uppdrag ingår att förebygga, förhindra och utreda brott som begås med drönare. Polismyndigheten har rättsliga möjligheter och förmåga att ingripa med exempelvis störsändning mot drönare. På grund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget, och den omfattande användningen av drönare och den snabba tekniska utvecklingen på drönarområdet, behöver även det civila försvaret ha förmåga att på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt kunna agera mot och skydda sig mot drönare som kan hota civila samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter.

Relevant nationell rättslig reglering

Statliga myndigheters ansvar att kunna bedriva sina samhällsviktiga verksamheter i hela hotskalan regleras huvudsakligen i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. I lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap finns bestämmelser om kommuners och regioners förberedelser för och verksamhet under extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap. Dessutom finns en reglering om

säkerhetsskydd i säkerhetsskyddslagen (2018:585). Med säkerhetsskydd avses skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot bland annat spioneri och sabotage. De aktörer som till någon del bedriver verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska vidta åtgärder för att reducera och hantera skadlig inverkan på den säkerhetskänsliga verksamheten.

Det finns enligt gällande reglering ett antal olika möjligheter för vissa aktörer att agera mot drönare som utgör hot mot samhällsviktiga verksamheter. Försvarmakten har en sådan möjlighet enligt förordningen (1982:756) om Försvarmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet, m.m. (IKFN-förordningen). I förordningen regleras bland annat när Försvarmakten får använda vapenmakt mot ett utländskt eller oidentifierat luftfartyg.

Vidare kan Försvarmakten vid behov lämna stöd till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen enligt lagen (2006:343) om Försvarmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning. Förslag om att Försvarmakten i större utsträckning ska kunna stödja polisiär verksamhet, inklusive för att oskadliggöra obemannade farkoster (drönare m.m.) har lämnats i betänkandet Polisiär beredskap i fred, kris och krig (SOU 2025:57). Förslagen i betänkandet bereds i Regeringskansliet. Försvarmakten kan också lämna stöd till civil verksamhet bland annat enligt förordningen (2002:375) om Försvarmaktens stöd till civil verksamhet. Stöd i form av insatser som kan innefatta användning av våld eller tvång mot enskilda kan dock endast ges med stöd av lagen om Försvarmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning.

I skyddslagen (2010:305) finns bestämmelser som innebär att drönare kan omfattas av ett skyddsobjekts tillträdesförbud. Lagen innehåller bestämmelser om vissa åtgärder till förstärkt skydd för byggnader, andra anläggningar, områden och andra objekt. Åtgärderna får användas för att skydda mot sabotage, terroristbrott, spioneri samt röjande i andra fall av hemliga uppgifter som rör totalförsvaret, och mot grovt rån (1 § skyddslagen). Enligt regleringen får polismän, militär personal och skyddsvakter som bevakar skyddsobjekt ingripa mot drönare som befinner sig inom, i närheten av eller över ett skyddsobjekt. Våld mot farkosten får då användas om andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt (11 § andra stycket skyddslagen). Med ingripande avses exempelvis att hindra farkostens färd eller att oskadliggöra

farkosten. Vilken metod som får användas regleras inte i skyddslagen, utan vad som är en lämplig metod får avgöras med beaktande av skyddsvaktens tillgång till tekniska hjälpmedel och utifrån regelverk om bland annat tillståndskrav som styr användningen av dessa. Enligt förarbetena till skyddslagen får våld användas om andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt (prop. 2018/19:127 s. 61).

I lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) finns bestämmelser om tillstånd att använda radiosändare och undantag från tillståndsplikt. Elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat liknande ändamål, får användas endast i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (3 kap. 24 § första stycket LEK). Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att inneha elektriska eller elektroniska anläggningar som inte omfattas av första stycket och som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor (3 kap. 24 § andra stycket LEK). Bestämmelsen avser huvudsakligen så kallade störsändare, som är avsedda att störa annan radioanvändning. En störsändare är en sändare vars syfte är att störa utrustning genom att sända på samma eller angränsande frekvensband som den utrustning som ska störas. Den kan bland annat användas för att störa mobiltelefoni eller räddningstjänstens radiokommunikation och GPS, men även för radarstörning där syftet är att hindra en radar från att se och mäta in mål (se exempelvis prop. 2021/22:136 s. 154).

Föreskrifter om förbud samt om undantag från förbudet finns i förordningen (2022:511) om elektronisk kommunikation (FEK). Av förordningen framgår att förbudet inte gäller sådana anläggningar som behövs i verksamhet som bedrivs av bland annat Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt eller Försvarsmakten (3 kap. 5 § 1 FEK). Det är med stöd av dessa bestämmelser som till exempel militära skyddsvakter kan använda störsändare för att hindra en farkosts färd eller att oskadliggöra farkosten. Förbudet gäller inte heller för sådana anläggningar som Polismyndigheten behöver i sin bombskyddsverksamhet eller i sin verksamhet till skydd mot obemannade luftfartyg (3 kap. 5 § 2 FEK). Bestämmelsen möjliggör för Polismyndigheten att ingripa med störsändning för att till exempel förhindra eller avbryta brottsliga angrepp mot person,

egendom eller viktig samhällsinfrastruktur som genomförs med hjälp av drönare. Även Säkerhetspolisen har möjlighet att inneha störsändare i sin drönarskyddsverksamhet (3 kap. 5 § 3 FEK).

Det finns även vissa relevanta bestämmelser i luftfartslagstiftningen, exempelvis i luftfartslagen (2010:500).

Möjligheterna för det civila försvaret att kunna skydda samhällsviktiga verksamheter mot drönare behöver utredas

Förutsättningarna för säkerhetsarbetet i Sverige förändras snabbt och arbetet måste utvecklas kontinuerligt. Det allvarliga säkerhetspolitiska läget ställer höga krav på myndigheter och andra aktörer inom det civila försvaret.

För att säkerställa det civila försvarets förmåga i hela hotskalan behöver det finnas befogenheter att kunna vidta adekvata och verkningsfulla motåtgärder mot drönare som utgör hot mot samhällsviktiga verksamheter. Det är viktigt att det finns en ändamålsenlig och effektiv rättslig reglering för förebyggande skyddsåtgärder, detektion, identifiering och ingripanden i fråga om drönare, såsom möjlighet att hindra farkostens färd eller att oskadliggöra den.

EU-kommissionen lade i februari 2026 fram en handlingsplan för drönar- och antidrönarsäkerhet (COM (2026) 81 final), med syftet att skapa en samordnad europeisk strategi för att motverka de ökande hoten från drönare mot EU:s säkerhet. Handlingsplanen för drönarsäkerhet och drönarbekämpning bygger på drönarstrategin 2.0 och 2023 års meddelande (COM (2023) 659 final) om bekämpning av potentiella hot från drönare. Handlingsplanen ersätter halvtidsöversynen av 2023 års meddelande. Syftet med handlingsplanen är att motverka de ökande hoten från fientlig användning av drönare. Fokus ligger på den inre säkerhetens civila dimension, samtidigt som planen kompletterar och stödjer kommissionens arbete på försvarsområdet och stärker synergier mellan civil och militär utveckling.

Det behövs en god samverkan och tydliga samordningsformer mellan aktörerna för en effektiv användning och utveckling av drönare, vilket framhålls i Transportstyrelsens rapport En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige (TSG 2023–5511), och inom det arbete som bedrivs inom myndighetsnätverket för C-UAS. Detta nätverk utgör ett samarbete mellan svenska myndigheter, koordinerat av Polismyndigheten.

I Transportstyrelsens rapport anges att det finns ett behov av att utveckla förmågan till C-UAS, vilket även har framhållits av Polismyndigheten, Myndigheten för civilt försvar och flera länsstyrelser. Av rapporten framgår att även Polismyndigheten ser behov av en nationell samordning för C-UAS. Sedan 2024 samverkar berörda myndigheter och aktörer för att höja förmågan hos offentliga och enskilda samhällsaktörer att kunna hantera hot från drönare mot samhällsviktig verksamhet. Samverkan samordnas av Polismyndigheten och arbetet behandlar frågor om förmågeutbyggnad, delning av sensordata, kravställning vid upphandlingar och kunskapsuppbyggnad. Myndighetssamverkan syftar till att bidra till att höja kunskapsnivån hos offentliga och enskilda samhällsaktörer om hot från drönare mot samhällsviktig verksamhet i hela hotskalan, samt bidra till en ändamålsenlig förmåga hos dessa aktörer att hantera hot från drönare. Polismyndigheten är även den svenska myndighet som deltar i det så kallade C-UAS-arbetet på EU-nivå och ingår också i den expertgrupp för drönarbekämpning som Europeiska kommissionen har inrättat.

Kustbevakningen har framhållit att myndigheten ser behov av förändringar i regelverket om elektronisk kommunikation för att möjliggöra användning av störsändare som skydd mot drönare. Enligt myndigheten finns det också ett behov av att myndighetens rörliga enheter ska kunna utgöra skyddsobjekt enligt skyddslagen (Svar på regeringsuppdraget avseende stärkt självskydd [Fö2026/00822], 29 april 2026).

Dessutom har branschföreningen Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) framfört att en förutsättning för att bekämpa obemannade farkoster är att det finns rättsliga förutsättningar att använda medel för att tidigt detektera fientliga obemannade farkoster och att möjligheten att bekämpa obemannade farkoster över eller i närheten av skyddsobjekt bör utredas. Enligt SOFF har hotet mot försvarsföretagen och deras anläggningar vuxit. Obemannade farkoster har blivit ett allt vanligare antagonistiskt verktyg för att till exempel kunna kartlägga anläggningar, störa verksamheter och samla in information (SOFF:s framställan till regeringen, Företags möjlighet att bekämpa obemannade farkoster vid skyddsobjekt, 21 november 2025, [Fi2026/00256]).

Det finns därför ett behov av att utreda i vilken utsträckning civila aktörer bör ha möjlighet att använda motmedel mot drönare som kan utgöra hot. Det är nödvändigt att i samband med det utreda hur ett system för ett sådant

skydd bör utformas för att det ska vara möjligt att på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt kunna skydda civila aktörers samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter i hela hotskalan. Det kan exempelvis handla om civila aktörers samordning, planering och prioriteringar för att uppnå ett sådant skydd.

Utredaren ska därför

- analysera nuvarande rättsliga och övriga förutsättningar för relevanta myndigheter och andra aktörer (civila aktörer) att kunna använda teknik för detektion av flygande drönare samt elektroniska, kinetiska och andra medel för att kunna agera mot och på andra sätt skydda samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter mot flygande drönare som kan utgöra hot,
- kartlägga och analysera civila aktörers behov av att kunna använda teknik för detektion av flygande drönare samt elektroniska, kinetiska och andra medel mot flygande drönare som kan utgöra hot mot samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter,
- utifrån sin kartläggning och analys föreslå vilka civila aktörer som bör ha befogenhet att på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt kunna använda teknik för detektion av flygande drönare samt elektroniska, kinetiska och andra medel mot flygande drönare som kan utgöra hot mot samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter,
- analysera och ta ställning till hur ett system för civila aktörers användning av sådana befogenheter som avses i den föregående punkten bör utformas, exempelvis i fråga om samordning, planering och prioriteringar, för att på ett säkert, ändamålsenligt och effektivt sätt kunna skydda civila aktörers samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter,
- kartlägga och analysera civila aktörers behov av att på ett effektivt sätt kunna dela information om detekterade flygande drönare som kan utgöra hot mot samhällsviktiga och skyddsvärda verksamheter, och vid behov lämna förslag om det,
- analysera och ta ställning till om det med anledning av de förslag som ska lämnas om flygande drönare är angeläget för en ändamålsenlig reglering att lämna förslag som även omfattar drönare som används på och under vatten och på marken, och vid behov lämna sådana förslag,

- kartlägga och bedöma vilka risker och konsekvenser en ökad användning av elektroniska motmedel kan innebära för radiomiljön, inklusive verksamheter som är beroende av radiokommunikation, och elektronisk kommunikation, samt hur dessa konsekvenser kan begränsas,
- lämna förslag på förvaltningsgemensamma lösningar och på åtgärder som kan främja civila myndigheters samverkan för att stärka och utveckla förmågan till skydd mot drönare,
- vid utformning av sina förslag beakta tillämplig folkrätt, inklusive folkrättens regler under väpnad konflikt, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska genomföra en konsekvensutredning i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Om förslagen medför kostnadsökningar eller intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner, ska utredaren föreslå en finansiering som i första hand har anknytning till utredningens område och ange skäl för den föreslagna finansieringen i enlighet med 15 § kommittéförordningen (1998:1474).

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska bedriva sitt arbete utåtriktat och i nödvändig utsträckning inhämta kunskap, erfarenheter och synpunkter från relevanta myndigheter såsom Affärsverket svenska kraftnät, Försvarets materielverk, Försvarsmakten, Kustbevakningen, Kriminalvården, Lantmäteriet, Luftfartsverket, Myndigheten för civilt försvar, Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen, Socialstyrelsen, Säkerhetspolisen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket, Transportstyrelsen, Tullverket och Verket för innovationssystem. Utredaren ska även i relevant utsträckning inhämta synpunkter från företag och branschorganisationer, medlems- och arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner samt andra berörda organisationer.

Utredaren ska inhämta internationella kunskaper och erfarenheter från i första hand andra europeiska länder i Sveriges närområde, inklusive Ukraina.

Utredaren ska beakta relevant arbete som pågår inom Europeiska unionen, Regeringskansliet och utredningsväsendet. I det avseendet ska utredaren bland annat följa beredningen av utredningsuppdraget om fjärridentifiering av drönare, analysera material från Myndigheten för civilt försvar och andra myndigheter angående skydd mot drönare och vid sin analys beakta Transportstyrelsens rapport En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige (TSG 2023–5511), samt remissutfallet för den rapporten (LI2024/01634).

Utredaren får ta upp andra frågor som har samband med de frågeställningar som ska utredas under förutsättning att uppdraget ändå kan redovisas i tid.

Utredaren ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) informerat om utredningsarbetet.

Uppdraget ska redovisas senast den 8 oktober 2027.

(Försvarsdepartementet)